

EDITORIAL

Aquest butlletí el dediquem a oferir-vos l'habitual ressenya legislativa, així com dos nous comentaris jurisprudencials. El primer, a càrrec de Carolina Gala, es refereix a la **influència de les substàncies addictives en la qualificació com a accident de treball**, mentre que el segon, de Jorge Pérez, tracta sobre els **contractes d'obra i servei vinculats a una contracta**.

LEGISLACIÓ

DECRET LLEI 5/2018, DE 16 D'OCTUBRE, SOBRE L'INCREMENT RETRIBUTIU PER AL 2018 I EL RÈGIM DE MILLORES DE LA PRESTACIÓ ECONÒMICA D'INCAPACITAT TEMPORAL APLICABLE AL PERSONAL DEL SECTOR PÚBLIC ([accés al text](#))

Es regula, per al personal que es troba dintre del seu àmbit d'aplicació, **un augment de retribucions (art. 1) de l'1,5 % amb efectes 1 de gener de 2018, i un 0,25 % adicional amb efectes 1 de juliol de 2018**, així com l'augment del 0,2 % per a la implantació de plans i projectes de millora de la productivitat o eficiència, la revisió de complements específics, l'homologació de complements de destinació o l'aportació a plans de pensions.

Regula igualment (art. 2, en relació amb la DD i la DF 1a) el **règim de millores de la prestació econòmica per incapacitat temporal**, reconeixent al personal inclòs en el seu àmbit d'aplicació un complement de la prestació que garanteixi el 100 % de les retribucions fixes i periòdiques que es perceben el mes d'inici de la incapacitat temporal.

RESOLUCIÓN DE 16 DE OCTUBRE DE 2018, DE LA DIRECCIÓN GENERAL DE TRABAJO, POR LA QUE SE PUBLICA LA RELACIÓN DE FIESTAS LABORALES PARA EL AÑO 2019 ([accés al text](#))

S'aprova la relació de festes laborals d'àmbit estatal, de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla.

SENTÈNCIES

POT INFLUIR EL CONSUM DE SUBSTÀNCIES ADDICTIVES EN LA QUALIFICACIÓ COM A ACCIDENT DE TREBALL?

STSJ de Galícia de 16 de maig de 2018, recurs 730/2018 ([accés al text](#))

Comentada per Carolina Gala

Un empleat, estibador portuari, va iniciar la seva activitat laboral a les 7 del matí i a les 8, mentre descansava i passejava pel moll, va patir un **esvaïment**, motiu pel qual se'l va traslladar a un centre de salut i posteriorment a l'hospital. **Se li va diagnosticar un infart agut de miocardi**.

L'empleat tenia un historial de consum d'alcohol, cocaïna i tabac, i per això es discuteix si la situació d'incapacitat temporal obeeix a una malaltia comuna o a un accident de treball. Resta constatat que havia consumit cocaïna tres dies abans.

El TSJ declara que es tracta d'un accident de treball, fonamentant-se en els següents arguments:

a) La simptomatologia es va iniciar tot just després de finalitzar la seva tasca i abans d'abandonar el seu lloc de treball, que era precisament el moll des d'on es realitzava la descàrrega. A més, l'esvaïment es va produir mentre caminava, no mentre reposava, i pocs minuts després d'haver finalitzat la descàrrega d'un buc, és a dir, després d'haver realitzat un clar esforç físic. En definitiva, s'ha d'aplicar la presumpció legal d'accident de treball prevista a l'art. 156.3 LGSS, ja que la simptomatologia es va produir en temps i lloc de treball.

b) L'empleat havia vomitat al matí, abans d'aixecar-se, però no pot establir-s'hi la seva relació amb l'episodi coronari esdevingut dues hores més tard, de manera que aquesta circumstància no pot servir per determinar que el dit episodi en realitat va començar abans.

c) Quant al fet que la presumpció pugui haver quedat desvirtuada perquè l'empleat era addicte al tabac i consumidor d'alcohol i cocaïna, es considera que:

- La presumpció legal de l'art. 156.3 LGSS inclou no només als accidents en sentit estricte, això és, les lesions ocasionades per l'acció sobtada i violenta d'un agent exterior, sinó que també entra en joc en les malalties o alteracions dels processos vitals de sobtada aparició o desenllaç que, per la seva pròpia naturalesa, puguin ser provocades per l'activitat laboral, i en particular, en les crisis cardiovasculars, de les quals malgrat no podent afirmar-se un origen estrictament laboral, tampoc cal descartar que es puguin desencadenar com a conseqüència d'esforços o tensions que tenen lloc en l'execució del treball.

- Per destruir la presumpció de laboralitat d'una crisi cardiovascular desencadenada en el temps i lloc de prestació de serveis, s'exigeix que la falta de relació entre la lesió patida, i el treball realitzat, s'acrediti de manera suficient mitjançant fets que desvirtuïn aquest nexa causal.

- La presumpció no s'exclou pel fet que l'empleat suportés factors de risc extralaborals (alcohol, tabac, cocaïna), que no li impediessin exercir les seves funcions, o perquè hagués experimentat símptomes abans de començar la jornada laboral, ja que és la crisi i no els antecedents o les circumstàncies que augmenten les probabilitats de patir un infart la que cal tenir en compte a efectes de la protecció.

El que es valora no és l'acció del treball com a causa de la lesió cardíaca, la qual cosa no seria apreciable en principi, atesa l'etiologia comuna d'aquest tipus de lesions, sinó l'acció del treball en el marc de l'art. 156.2.f) LGSS com a factor desencadenant de l'episodi, que és el que desemboca en la situació de necessitat protegida. En conseqüència, es tracta d'un accident de treball, ja que no hi constava cap dada que revelés la ruptura del nexa causal entre el treball, en l'acompliment del qual va sobrevenir l'episodi, i l'infart mateix.

Aquesta sentència és un nou exemple de l'amplitud dels supòsits que, actualment, tenen cabuda dins del concepte d'accident de treball regulat a l'art.156 LGSS, concepte que resulta especialment extens quan el fet causant es produeix en temps i lloc de treball.

ACOTAMENT SOBRE ELS CONTRACTES D'OBRA I SERVEI VINCULATS A UNA CONTRACTA

SSTS de 19 de juliol de 2018, recursos 823/2017 ([accés al text](#)), 824/2017 ([accés al text](#)), 972/2017 ([accés al text](#)) i 1037/2017 ([accés al text](#))

Comentades per Jorge Pérez

La licitud del contracte per a obra o servei determinats vinculat a una contracta s'ha sostingut reiteradament per la nostra jurisprudència com recorden, entre d'altres, les sentències de la Sala 4a del TS de 20 de juliol de 2017 (recurs 3442/2015), 4 d'octubre de 2017 (recurs 176/2016), 20 de febrer de 2018 (recurs 4193/2015) i 27 d'abril de 2018 (recurs 3926/2015). En

aquest sentit, cal la presència de quatre requisits: a) que l'obra o servei que constitueixi el seu objecte tingui autonomia i substantivitat pròpia dintre de l'activitat laboral de l'empresa; b) que la seva execució, tot i que limitada en el temps, sigui en principi de durada incerta; c) que s'especifiqui i identifiqui en el contracte, amb precisió i claredat, l'obra o el servei que constitueix el seu objecte; i d) que en el desenvolupament de la relació laboral, el treballador s'ocupi normalment en l'execució de l'obra o servei especificades i no en tasques diferents.

En suma, la nostra jurisprudència admet la celebració del contracte per obra o servei l'objecte del qual sigui la realització d'una activitat contractada amb un tercer per temps determinat, estenent-se la seva durada pel temps que dura la contracta, malgrat la seva celebració no estigui prevista expressament al conveni col·lectiu, però sempre que no hi hagi frau (SSTS de 15/01/97 -recurs 3827/95- ; 25/06/97 -recurs 4397/96- 08/06/99 -recurs 3009/98 -; i 20/11/00 -recurs 3134/99-). D'altra banda, encara que és evident que en aquests casos no existeix un treball adreçat a l'execució d'una obra entesa com a elaboració d'una cosa determinada en el si d'un procés amb principi i final, i tampoc hi ha un servei determinat entès com a prestació de fer que finalitza amb la seva total realització, cal concloure que hi ha una necessitat de treball limitada temporalment per a l'empresa i objectivament definida, i això no és més que una limitació coneguda per les parts en el moment de contractar i que opera, per tant, com un límit temporal previsible en la mesura que el servei es presta per encàrrec d'un tercer i mentre aquest es mantingui.

Doncs bé, les sentències que ara es comenten han introduït un element de valoració molt rellevant en aquesta matèria que, sense modificar l'anterior doctrina unificada que admetia la celebració de contractes d'obra o servei determinats vinculats a una contracta celebrada per l'empresa amb un tercer, limiten notablement l'àmbit d'aplicació d'aquesta figura contractual. Són supòsits en què una empresa celebrava contractes d'obra o servei determinats vinculats a una contracta que inicialment tenia una durada pactada i que es van anar prorrogant diverses vegades, fins arribar a una durada superior als catorze anys. Demandada l'empresa pels treballadors afectats, en instància es va desestimar la improcedència de l'acomiadament, però el TSJ d'Andalusia va resoldre el contrari.

El TS matisa i actualitza la seva doctrina sobre aquests supòsits de contractació temporal, tot advertint que "l'autonomia i substantivitat pròpia en l'activitat de l'empresa" exigida pel legislador per legitimar el recurs al contracte d'obra o servei determinats deixa de concórrer-hi quan la contracta es modifica i la succeeix una altra de diferent, ja que si no fos així s'incorreria en un abús de dret (art. 7.2 del *Código Civil*), que deslegitima allò inicialment vàlid. Aquesta autonomia i substantivitat del contracte, a judici del TS, es desdibuixa en convertir-se en una activitat que, per les seves característiques de reiteració a través de successives ampliacions o renegociacions, evidencia que l'empresa necessàriament l'ha incorporat ja de manera habitual, tot i que hagi mantingut el mateix contracte d'obra o servei. En definitiva, la pregunta és si un contracte vàlidament celebrat com a temporal per vincular-se a la contracta es pot entendre transformat en una relació laboral de caràcter indefinit quan l'expectativa de la seva finalització es torna excepcionalment remota tenint en compte el manteniment inusualment i particularment llarg de l'adscripció del treballador a l'atenció de les mateixes funcions que es van adscriure a successives modificacions de la mateixa contracta inicial.

En conseqüència, el TS conclou que l'objecte de la contracta, tot i haver modificacions puntuals, perd l'autonomia i la substantivitat pròpies que requereix el legislador, i es converteix en activitat normal i permanent de l'empresa contractista amb el decurs dels anys. L'efecte no pot ser un altre, en aquests casos, que el de la novació dels contractes temporals en indefinits, en deixar d'existir la causa que, conforme a la norma, habilitava la contractació temporal, atès que el compliment de la condició resolutòria del contracte temporal es posposa indefinidament i que desapareixen les causes que legalment convalden la possibilitat de la contractació temporal. Confirma, per tant, les sentències del TSJ d'Andalusia i, amb això, la improcedència dels acomiadaments produïts en aquests casos.

No obstant, cal assenyalar que aquestes sentències resolen supòsits produïts abans de la modificació operada a l'art. 15.1.a) ET de 1995 pel *Real Decreto Ley 10/2010*, que va incorporar un límit temporal a la durada dels contractes d'obra i servei determinats de tres anys, ampliable fins a dotze mesos més per conveni col·lectiu d'àmbit sectorial estatal o, en el seu defecte, per conveni col·lectiu sectorial d'àmbit inferior. Idèntica redacció es manté en el vigent ET de 2015. La nova doctrina afectarà a

aquells contractes d'obra o servei determinats celebrats a l'empared d'una contracta entre empreses, sempre que no se superi l'esmentat límit temporal i s'hagi produït alguna mutació en aquelles contractes que pogués desvirtuar l'autonomia i substantivitat pròpies requerides pel precepte aplicable a aquests supòsits.

I tot això sense oblidar dos qüestions importants. D'una banda, en el cas que amb la finalitat de superar aquest eventual obstacle plantejat pel TS s'optés per la celebració d'un nou contracte d'obra o servei, caldria adequar-se a allò que disposa l'art.15.5 ET, que estableix que "els treballadors que en un període de trenta mesos hagin estat contractats durant un termini superior a vint-i-quatre mesos, amb solució de continuïtat o sense, per al mateix lloc de treball o un de diferent amb la mateixa empresa o grup d'empreses, mitjançant dos o més contractes temporals, sigui directament o a través de la seva posada a disposició per empreses de treball temporal, amb les mateixes o diferents modalitats contractuals de durada determinada, adquireixen la condició de treballadors fixos". De l'altra, la possibilitat que, si hi ha una col·laboració empresarial prolongada, la seva expectativa de finalització es pugui tornar excepcionalment remota i desvirtuar d'aquesta manera l'autonomia i substantivitat requerides, como s'assenyala a les sentències analitzades i ja havia apuntat el TJUE en la doctrina del cas "Montero Mateos" (sentència de 5 de juny de 2018, assumpte C-677/16, [comentada al Butlletí 144](#)) en qüestionar la temporalitat d'un contracte quan la seva finalització esdevingui impredecible i la seva durada inusualment llarga.